

Vooraf.

Doel van deze digitale brochure is alle betrokkenen en geïnteresseerden nader te informeren over inhoud, werking en betekenis van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz), welke per 1 augustus 2009 ook voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs is ingevoerd. Middelbaar onderwijs en hoger onderwijs vielen er al onder.

De doelgroep is breed, lopend van direct betrokkenen als ouders, hun gehandicapte kinderen en leerkrachten tot scholen, schoolbesturen en hun organisaties.

Intentie is dat de inhoud ervan verspreid wordt via de verschillende relevante websites van overheid en onderwijsveld.

De keuze voor een digitale brochure is gemaakt omdat dit de mogelijkheid biedt om ook in de toekomst aanvullingen, ontwikkelingen en nadere informatie op eenvoudige wijze en naar behoefte toe te kunnen voegen.

1. De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

De Wgbh/cz heeft tot doel het bevorderen van gelijke behandeling van gehandicapten/chronisch zieken met niet-gehandicapten en het tegengaan van discriminatie. Ook mensen met een handicap of chronische ziekte moeten kunnen meedoen aan de samenleving.

De wet biedt gehandicapten, chronisch zieken en hun ouders de mogelijkheid zich te verweren als zij ongerechtvaardigd onderscheid of discriminatie ervaren. Dat kan zowel direct als indirect zijn. Direct is als een maatregel of handeling direct discriminerend is: bijvoorbeeld gehandicapten komen de school niet in. Er is sprake van indirect onderscheid of discriminatie als een ogenschijnlijk neutrale maatregel of handeling een onbedoeld discriminerend effect heeft: bijvoorbeeld 'hier zijn honden verboden', waardoor ook de blinde met blindengeleidehond geen toegang heeft.

Uitzonderingen

Voor beide soorten onderscheid/discriminatie zijn er uitzonderingen.

Direct onderscheid kan geoorloofd zijn:

- als er sprake is van positieve actie, dat wil zeggen als personen met een handicap om een goede reden gunstiger behandeld worden dan mensen zonder handicap (bijvoorbeeld een voorrangspositie bij solliciteren);
- als gelijke behandeling risico's oplevert voor de eigen veiligheid/gezondheid van de gehandicapte of die van anderen (bijvoorbeeld een blinde piloot);
- in geval van voorzieningen die alleen voor mensen met een handicap worden ingericht (bijvoorbeeld de beschikbaarheid van speciaal onderwijs of extra geld voor ondersteuning en begeleiding in het gewone onderwijs: het rugzakje).

Indirect onderscheid mag alleen als er een goede reden is om het zo te doen en als het echt niet anders kan.

Redelijkheid

Wat deze wet bijzonder maakt en onderscheidt van andere antidiscriminatie wetten, zoals wetten die zich bezighouden met rassendiscriminatie of leeftijdsdiscriminatie, is dat er een verplichting in opgenomen is tot het treffen van doeltreffende aanpassingen. Dat wil zeggen acties en

voorzieningen die mensen met een handicap of chronische ziekte in staat moeten stellen of nodig hebben om net als anderen deel te kunnen nemen aan de samenleving. Daarbij is het aan de gehandicapte of chronisch zieke zelf aan te geven welke aanpassingen hij of zij nodig heeft. Deze aanpassingen moeten geschikt en noodzakelijk zijn maar mogen geen onevenredige belasting vormen voor bijvoorbeeld de onderwijsinstelling waar het om gaat (redelijkheidstoets). Wel moet de onderwijsinstelling serieus onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor het treffen van de gevraagde aanpassingen. Als er bijvoorbeeld een wettelijke regeling bestaat op basis waarvan voorzieningen of aanpassingen vergoed worden mag zij niet weigeren daar een beroep op te doen. Een voorbeeld is de extra financiering vanuit de rugzak, welke ten behoeve van de deelname van een geïndiceerde gehandicapte leerling aan het reguliere onderwijs verstrekt kan worden

Geen vaste definitie van handicaps en chronische ziekten

In de wet is geen uitputtende lijst opgenomen van handicaps en chronische ziekten die eronder vallen. Iedereen die vindt dat hij gediscrimineerd of ongelijk behandeld wordt op grond van handicap of chronische ziekte kan een beroep doen op de wet. Dus bijvoorbeeld ook personen met een minder zichtbare handicap als een gedragshandicap of dyslexie. Dit kan door een oordeel te vragen van de Commissie Gelijke Behandeling (CGB). Vaak worden deze oordelen, die niet bindend zijn, vrijwillig door de betreffende instelling opgevolgd. Zo niet dan kan eventueel de rechter ingeschakeld worden voor het afdwingen van een sanctie. Verder kan een kwestie ook direct voorgelegd worden aan de rechter. In de volgende paragraaf treft u over beide mogelijkheden meer informatie aan.

Speciaal onderwijs

Het speciaal onderwijs valt niet onder de Wgbh/cz omdat het hierbij gaat om onderwijs dat specifiek ingericht is voor de verschillende groepen leerlingen met een handicap. Op een dovenschool bijvoorbeeld beheersen leerkrachten gebarentaal teneinde goed te kunnen communiceren met hun dove leerlingen, op blindenscholen zijn aangepaste ICT-voorzieningen aanwezig als computers met een braille-leesregel.

Algemene informatie

Veel informatie over de wet vindt u op de websites van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, beiden ondergebracht op de informatiesite van de Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl. Op de website van VWS vindt u ook een periodiek verschijnende Nieuwsbrief Participatie met veel aandacht voor ontwikkelingen op het gebied van gelijke behandeling.

Verder is via Postbus 51 een uitgebreide voorlichtingsbrochure (Handicap of chronische ziekte? Gelijke behandeling wettelijk geregeld.) te bestellen (telefoon 0800 8051) of te downloaden via www.postbus51.nl. Ook een gesproken versie is aldaar te beluisteren.

Op de verschillende websites van de gehandicapten(belangen)organisaties en ouderorganisaties kunt u ook (specifieke) informatie vinden over ondersteuningsmogelijkheden en good-practises. U kunt hen ook bellen of mailen over bij u levende (ondersteunings)vragen.

- De Chronisch zieken en Gehandicapten Raad (CG-Raad); www.cg-raad.nl.
- Stichting Handicap en Studie, het expertisecentrum voor hoger onderwijs en handicap: www.handicap-studie.nl.

- Platform VG, belangenbehartiger voor verstandelijk gehandicapten en hun ouders: www.platformvg.nl.
- Stichting Balans, belangenbehartiger voor gedragsgehandicapte kinderen en hun ouders: www.balansdigitaal.nl.
- Het informatiepunt 50tien, waar ouders met kinderen in het basis-, voortgezet- en speciaal onderwijs met allerhande vragen terecht kunnen: www.50tien.nl, gratis telefoonnummer 0800-5010 (met de vaste telefoon, bellen met een mobiele telefoon kost wel geld).

Specifieke organisaties als:

- VIZIRIS, belangenbehartiger voor mensen met een visuele beperking: www.viziris.nl
- FOVIG, belangenbehartiger voor ouders van visueel gehandicapte kinderen: www.fovig.nl
- FOSS/NVVS, belangenbehartiger voor ouders met slechthorende kinderen: www.nvvs.nl
- FODOK, belangenbehartiger voor ouders van dove kinderen: www.fodok.nl
- BOSK, belangenbehartiger voor motorisch gehandicapten en hun ouders: www.bosk.nl

2. Een beroep doen op de wet: hoe gaat dat?

Dat kan op twee manieren. Door een kwestie of klacht voor te leggen aan de Commissie Gelijke Behandeling en haar te verzoeken daarover een oordeel uit te brengen of door de kwestie voor te leggen aan de rechter. Uiteraard verdient het in beide gevallen de voorkeur eerst te proberen er met de school zelf uit te komen.

De Commissie gelijke behandeling

Iedereen die van mening is dat hij of zij ongelijk behandeld wordt op grond van handicap of chronische ziekte kan een klacht indienen bij de Commissie Gelijke behandeling (CGB) en verzoeken om een oordeel. Deze commissie is als onafhankelijke, deskundige en landelijke organisatie ingesteld door de Nederlandse regering om alle klachten over gelijke behandeling te behandelen, ook als ze te maken hebben ras, leeftijd, seksuele gerichtheid, geslacht etc. De CGB, gehuisvest in Utrecht, is samengesteld uit een voorzitter, twee ondervoorzitters, vijf commissieleden en een aantal plaatsvervangend commissieleden.

Klachtenformulier

Concreet kan een klacht worden ingediend door een klachtenformulier in te vullen en aan de CGB toe te sturen (postbus 16001, 3500 DA Utrecht). U kunt dit formulier downloaden op de CGB-site: www.cgb.nl. Overigens kunt u uw vragen, bijvoorbeeld of uw klacht voor behandeling in aanmerking komt, ook e-mailen (info@cgb.nl) of stellen via het telefonisch juridisch spreekuur (030 888329 tijdens kantoordagen tussen 14.00 en 16.00 uur).

Klachtenprocedure

In het geval van de indiening van een klacht is de procedure als volgt.

- Eerst zal de CGB bepalen of zij het verzoek in behandeling kan nemen. Het kan bijvoorbeeld een klacht betreffen voor een terrein waar de Commissie niet bevoegd is. Tot voor kort gold dit bijvoorbeeld voor het basis- en voortgezet onderwijs, dat nog niet onder de Wgbh/cz viel. Ook kan de Commissie op voorhand van mening zijn dat er geen sprake is van ongelijke behandeling of discriminatie.
- Als zij de klacht terecht acht, zal zij een onderzoek starten en nadere informatie inwinnen bij de verzoeker (degene die de klacht heeft ingediend) en de verweerder (degene op wie de klacht betrekking heeft).

- Het kan zijn dat de Commissie mogelijkheden ziet om via bemiddeling (mediation) tot een bevredigende oplossing te komen. Zij zal de verzoeker dan vragen of hij of zij daar belangstelling voor heeft.
- Als de eventuele inzet van bemiddeling niet kan of niets heeft opgeleverd zal een zitting georganiseerd worden waarbij verzoeker en verweerder gehoord worden.
- Uiterlijk acht weken na de zitting volgt dan het oordeel van de Commissie.

De hele procedure is kosteloos. Er hoeft ook geen advocaat meegenomen te worden. Voor meer informatie over de procedure, maar ook over reeds uitgebrachte oordelen of door de CGB uitgebrachte onderzoeken en adviezen over gelijke behandeling kunt u terecht op hun website www.cgb.nl

De rechter

Oordelen van de CGB zijn niet bindend, maar worden in de praktijk wel voor het merendeel opgevolgd. Zo niet, dan kan opvolging afgedwongen worden via de rechter. Die is verplicht het oordeel van de CGB in haar vonnis mee te laten wegen. Ook een directe gang naar de rechter is mogelijk.

Nadere informatie over het indienen van een zaak of klacht bij de rechter en de gang van zaken daarbij kunt u inwinnen bij "Het juridisch loket" in uw omgeving. Om een zaak aanhangig te maken bij de rechter kunt u contact opnemen met de rechtbank in uw omgeving of regio, waar men u verder zal helpen. Voor een lijst van zowel rechtbanken als Juridisch loketten en bijbehorende telefoonnummers kunt u terecht op internet: www.rechtspraak.nl en www.juridischloket.nl. Voor wat betreft "Het juridisch loket" kunt u ook terecht bij het landelijk informatienummer 0900-8020.

3. De wet in vragen en antwoorden

Aan de hand van de volgende vragen en antwoorden wordt nader ingegaan op de betekenis van de wet voor het onderwijs en de mogelijkheden die de wet biedt voor scholen en (ouders van) gehandicapte kinderen.

Vraag 1. Welke gevolgen heeft deze wet voor de school voor basis- of voortgezet onderwijs en is de school nu verplicht om altijd een gehandicapt kind toe te laten?

Uitbreiding van de wet naar het basis- en voortgezet onderwijs betekent niet dat scholen nu in alle gevallen een gehandicapt kind moeten toelaten. De reguliere school heeft geen onvoorwaardelijke acceptatieplicht van een (gehandicapt) kind. De toelatingsbevoegdheid blijft bij het bestuur van de reguliere school. Wel staan ouders sterker, omdat de wet hen in staat stelt redelijke aanpassingen te verlangen van de school van keuze, welke hun kind in staat moeten stellen aan het betreffende onderwijs deel te nemen. Een school moet op grond van de wet serieus onderzoeken wat de eigen mogelijkheden zijn en moet een weigering goed motiveren. Ook mag zij geen aanpassingen weigeren waarvoor een vergoedingsregeling bestaat (bijvoorbeeld een rugzak).

Desondanks kan een school op goede gronden besluiten dat zij, ondanks de aanpassingen die zij kan plegen, niet datgene in huis heeft wat het kind nodig heeft. In dat geval kan de school de toegang weigeren.

Voordeel van de wet is verder dat deze de mogelijkheid biedt om een verschil van mening of ervaren ongelijke behandeling voor een oordeel voor te leggen aan een laagdrempelige instelling als de Commissie Gelijke Behandeling (CGB).

Direct naar de rechter

Het is trouwens ook mogelijk om direct naar de rechter te gaan of, als de school het oordeel van de CGB niet opvolgt, de rechter om een sanctie te vragen. Wat de voorkeur verdient - eerst naar de CGB of direct naar de rechter - hangt sterk af van de situatie en het beoogde resultaat. Een meer principiële kwestie zou ook direct bij de rechter aanhangig gemaakt kunnen worden. Overigens ziet de CGB het ook als haar taak te adviseren over het zorgbeleid van een school, als die daarom vraagt.

hulp en ondersteuning

Als ouders voor hun geïndiceerde kind een reguliere school willen (of willen weten wat de mogelijkheden zijn binnen het speciaal onderwijs), kunnen zij het Regionaal Expertise Centrum (REC) in hun regio om hulp vragen. Deze REC's zijn georganiseerd op basis van de drie clusters: auditieve handicaps, lichamelijke/verstandelijke handicaps en gedragshandicaps. Voor visuele handicaps kan men terecht bij de betreffende scholen voor speciaal onderwijs. Een lijst met REC's in uw omgeving vindt u op de website van de WEC-Raad, onder indicatiestelling en cvi-zoeker (aan iedere REC is ook een CVI (Commissie Voor de Indicatiestelling) verbonden): www.wecraad.nl. Eventueel kan een onderwijsconsulent worden ingeschakeld voor bemiddeling. Meer informatie over het werk van consulenten vindt u op hun website: www.onderwijsconsulenten.nl. Verder kan men steun zoeken bij de verschillende ouder- en belangenorganisaties voor gehandicapten, waarvan er een groot aantal vermeld zijn aan het einde van paragraaf 1 van deze digitale informatiebrochure.

Tot slot kan men voor vragen ook terecht bij het anti-discriminatiebureau, dat iedere gemeente ,eventueel in samenwerking met andere gemeenten, verplicht is in te richten. Zij ondersteunen ook bij de gang naar de CGB. Op de site van Artikel 1, de landelijke koepelorganisatie, vindt u een lijst bureaus in uw omgeving: www.art1.nl. U kunt ook direct contact opnemen met artikel 1 via telefoonnummer 010 2010201.

Duidelijkheid vooraf

Voorwaarde is verder dat ouders vooraf bij de aanmelding bij de school inzicht geven in de aanpassingen die hun kinderen nodig hebben, zodat de school daar rekening mee kan houden en kan beoordelen of ze de mogelijkheden heeft om hieraan te voldoen.

Stok achter deur

Uit de evaluatie van de werking van de wgbh/cz voor de terreinen beroepsonderwijs en hoger onderwijs is gebleken dat de wet ook een belangrijke preventieve werking heeft: voor veel scholen uit het betreffende onderwijs heeft zij als stok achter de deur gefungeerd. Veel scholen houden er rekening mee in hun toelatings- en zorgbeleid.

Vraag 2. Welke aanpassingen moet een school redelijkerwijs treffen?

In de Wgbh/cz is een verplichting opgenomen voor de school om redelijke aanpassingen te treffen. Deze aanpassingen moeten een kind in staat stellen met goed gevolg het betreffende onderwijs te volgen. Het kan daarbij om een groot aantal zaken gaan, zoals:

- extra ondersteuning en begeleiding;
- de inzet van speciale expertise en know-how;
- organisatorische aanpassingen (zoals meer tijd voor het examen);

- de inzet van speciale onderwijsvoorzieningen en hulpmiddelen (bijvoorbeeld een aangepaste computer of speciaal vervoer).

Soms kosten deze aanpassingen (veel) geld, maar dat hoeft lang niet altijd het geval te zijn. Zo kan bijvoorbeeld de toegankelijkheid voor een rolstoelkind in een onderwijsgebouw met meerdere verdiepingen ook gewaarborgd worden door het onderwijs van zijn of haar klas op de begane grond te organiseren. Dat spaart een dure liftvoorziening uit.

De afweging

De school is niet gehouden om elke gevraagde aanpassing te treffen. De school maakt daarbij een afweging van wat zij redelijkerwijs leveren kan. Het is lastig hier algemene gedragsregels voor te geven. In de praktijk zal de school, maar ook de CGB bij haar beoordeling van een klacht, rekening houden met elementen als:

- de grootte van de school of onderwijsinstelling (een grote school kan meer dan een kleine school);
- de kosten van de aanpassing;
- beschikbare financiële tegemoetkomingen (denk bijvoorbeeld aan het Rugzakje of een door het UWV verstrekt hulpmiddel);
- de operationele (bijvoorbeeld of bepaalde maatregelen, bv. de noodzaak om veel en zwaar te tillen, de arbeidsomstandigheden van het personeel bedreigen) en technische haalbaarheid;
- de belangen van de andere kinderen in de klas (denk bijvoorbeeld aan een kind dat veel verstorend gedrag vertoont in de klas);
- de beschikbaarheid in de regio van vergelijkbaar reeds aangepast of beter toegerust onderwijs;
- de mate waarin de leerling voldoet aan de toelatings- en geschiktheidseisen van de opleiding (toelating tot de verschillende onderwijssoorten is bijvoorbeeld afhankelijk van het advies van de basisschool in combinatie met de resultaten op de CITO-toets).

Bovenstaande lijst is niet uitputtend. Uit de toepassing van de wet en de oordelen van de CGB en de rechter zal uiteindelijk een gevestigde praktijk ontstaan. In ieder geval mag een school een leerling niet weigeren alleen vanwege het feit dat zij van mening is dat zij al genoeg rugzakleerlingen opvangt.

Vraag 3. Zijn er nog andere mogelijkheden om tot een oplossing van geschilpunten te komen?

Alvorens een klacht neerleggen bij de CGB of de rechter daartoe over te gaan, is het goed en verstandig eerst andere mogelijke wegen te bewandelen om met de betrokken partijen tot overeenstemming of een oplossing te komen. Als het gaat om een conflict met de eigen school kan de klacht wellicht voorgelegd worden aan de klachtencommissie van die school. Als bijvoorbeeld de voorkeur uitgaat naar een reguliere school voor het kind kunnen de onderwijsconsulenten bemiddelen. Een en ander voorkomt dat de verhoudingen onbedoeld op scherp gesteld worden en verharden. In voorkomende gevallen kunnen ouders en school ook gezamenlijk een kwestie voorleggen aan de CGB, bijvoorbeeld als bij beiden behoefte bestaat aan een verduidelijking van rechten en plichten.

Vraag 4. Welke mogelijkheden hebben scholen om aan de gevraagde aanpassingen tegemoet te komen?

Scholen staan niet met lege handen. Op de eerste plaats wordt van iedere school verwacht dat zij met de eigen mogelijkheden en middelen een aantal verschillen tussen leerlingen aankunnen. Verder bestaan er specifieke vergoedingsregelingen, waar men een beroep op kan doen voor het treffen van aanpassingen. Denk bijvoorbeeld aan de rugzak, waarmee extra begeleiding en ondersteuning betaald kan worden en aangepast leermateriaal aangeschaft kan worden. Of aan de materiële voorzieningen en hulpmiddelen die het UWV verstrekt voor de deelname van gehandicapten aan het reguliere onderwijs, zoals bijvoorbeeld een computer met brailleleesregel voor blinden of een gebarentolk voor dove leerlingen. Of aan de leerboeken op CD-ROM die een stichting als Dedicon aanlevert, waardoor de lesstof voorgelezen kan worden hetgeen essentieel is voor blinde leerlingen maar ook nuttig voor dyslectische leerlingen. En de mogelijkheden die de gemeente heeft wat betreft het aanpassen van gebouwen, bijvoorbeeld het aanbrengen van een lift voor een rolstoeler. Verder zijn er veel (organisatorische) aanpassingen mogelijk die niets of niet veel hoeven te kosten, bijvoorbeeld extra tijd voor het maken van een examen. Toch zijn er situaties waarin de behoefte aan begeleiding en ondersteuning en de daarbij in te zetten expertise zo specifiek of omvangrijk is dat niet van de gewone school verlangd kan worden dat zij die biedt. In dat soort situaties kan het beter zijn, ook voor de leerling in kwestie, dat de leerling (deels) zijn onderwijs volgt op een speciale school, die meer gespecialiseerd is in de aanpak van moeilijke, meervoudige (d.w.z. er is sprake van meerdere handicaps) problematiek.

Vraag 5. Hoe staat het met de toegankelijkheid van huisvesting/scholen voor leerlingen in een rolstoel?

De gemeente is verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting en de aanpassing ervan, met uitzondering van enkele grote schoolbesturen van voortgezet onderwijs die deze verantwoordelijkheid zelf invullen. Wat betreft de toegankelijkheid van schoolgebouwen is het onderscheid belangrijk tussen nieuwe en bestaande gebouwen. Alle nieuwe schoolgebouwen moeten vanwege het VROM-bouwbesluit 2003 voldoen aan een aantal toegankelijkheidseisen, waaronder een lift als er meerdere verdiepingen zijn. Dit geldt niet voor bestaande gebouwen. Voor een rolstoeler kan dan wel het treffen van een redelijke aanpassing als een lift aan de orde zijn of . een minder dure oplossing als het organiseren van het onderwijs van de rolstoeler op de begane grond.

Vraag 6. Hoe staat het met de mogelijkheid om hulpmiddelen en onderwijs/vervoersvoorzieningen te verkrijgen ten behoeve van de deelneming aan het onderwijs?

Vervoer.

Vervoersvoorzieningen voor gehandicapten die deelnemen aan speciaal of regulier basis en voortgezet onderwijs worden op aanvraag verstrekt door de gemeenten. De artikelen 4 van de Wet op het Primair Onderwijs, de Wet op het Voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra bevatten de algemene voorwaarden waaronder dit moet geschieden. Hierin ligt o.m. vast dat het vervoer kan plaatsvinden op een wijze die passend is voor de leerling. In een eigen gemeentelijke regeling (verordening) werkt iedere gemeente dit verder uit. In zijn algemeenheid worden de kosten vergoed van vervoer tussen de woning en de meest dichtbij voor de leerling toegankelijke school. Voor het vervoer van gehandicapten worden geen eigen bijdragen in rekening gebracht. De gemeente heeft een aantal mogelijkheden wat betreft de wijze waarop zij het vervoer regelt: bv door gemaakte kosten te vergoeden, een OV-abonnement te verstrekken of door zelf het vervoer te verzorgen of te doen verzorgen.

Gehandicapten die deelnemen aan het middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en universitair onderwijs kunnen een vervoersvoorziening/-vergoeding aanvragen bij het UWV (zie ook de volgende paragraaf).

Onderwijsvoorzieningen/hulpmiddelen.

Andere onderwijsvoorzieningen en hulpmiddelen die gehandicapte leerlingen nodig hebben om deel te nemen aan het reguliere onderwijs kunnen door ouders of de gehandicapte zelf worden aangevraagd bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV). Het gaat daarbij om voorzieningen als de doventolk, computers inclusief software en een groot scala aan hulpmiddelen. Personele voorzieningen als bijvoorbeeld de remedial teacher en huisvestingsaanpassingen zijn uitgesloten. Daar zijn respectievelijk de scholen zelf (bv. op basis van de inzet van wsns-zorggeld of geld uit de rugzak) en de gemeente verantwoordelijk voor. Verder is het speciaal onderwijs uitgezonderd omdat de inrichting ervan aangepast is aan de doelgroep(en) welke men opvangt. Een lijst van UWV-kantoren en de bijbehorende regio's is te vinden op hun website www.uwv.nl/particulieren/ onder adressen.

De Wgbh/cz.

In haar beoordeling of een school een leerling terecht weigert en of deze school daarbij voldoende serieus heeft onderzocht welke aanpassingen zij kan inzetten spelen vergoedingsregelingen zoals hierboven omschreven een belangrijke rol. De Wgbh/cz gaat echter niet over de voorwaarden waaronder en de wijze waarop de overheid (de gemeente) en het UWV de betreffende voorzieningen beoordelen en verstrekken. Met andere woorden de Wgbh/cz gaat niet over zogenaamd "eenzijdig overheidshandelen". Eerste adres voor het indienen van een klacht of bezwaar is de gemeente of het UWV. Daarnaast staat een beroep open bij de rechter. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld ook ten aanzien van de criteria op basis waarvan bepaald wordt of iemand in aanmerking komt voor een rugzak.

Vraag 7: Welke mogelijkheden heeft de school om af te wijken van toetsings- en examenregelingen ten behoeve van gehandicapten?

Afwijkingsmogelijkheden.

In artikel 55 van het Eindexamenbesluit v.w.o-h.a.v.o.-m.a.v.o. v.b.o. ligt voor gehandicapte leerlingen de mogelijkheid vast om examens, tentamens en andere toetsen op een aangepaste manier af te leggen. Het gaat daarbij niet om een afwijking van de inhoud, maar om de wijze van examineren. Hierbij kan, onder andere, gedacht worden aan:

- het aanbieden van de opgaven in groot-letterschrift of braille of een via de computer uit te lezen CD- Rom;
- verlenging van de duur van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten in verband met een laag schrijf- of leestempo;
- gebruik van een hulpmiddel als een computer;
- mondelinge in plaats van schriftelijke examinering voor bijvoorbeeld slechtziende of blinde leerlingen;
- schriftelijke in plaats van mondelinge examinering voor bijvoorbeeld slechthorende of dove leerlingen

De directeur/schoolleiding bepaalt in een concreet geval welke aanpassingen worden ingezet, uiteraard, indien nodig, in overleg met ouders en de betreffende gehandicapte leerling. Tenzij er

sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap is een deskundigenverklaring nodig om aanpassingen te kunnen inzetten (bijvoorbeeld bij dyslexie).

De Wgbh/cz

De school heeft dus de mogelijkheid aanpassingen in te zetten wat betreft de wijze van examinering, welke tegemoetkomen aan behoeften en beperkingen van gehandicapten. Het niet treffen van een redelijke aanpassing is volgens de Wgbh/cz een vorm van ongelijke behandeling. Er bestaat dus de mogelijkheid om een conflict op dit terrein voor te leggen aan de CGB voor een oordeel, die daarbij wel de omstandigheden mee zal laten wegen. Bijvoorbeeld is extra tijd wel de goede oplossing of is een ander aanpassing meer aangewezen?